

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De spiritu & virtute S. Brunonis S. Carthusiani Ordinis Authoris ac
Fundatoris, in palma adumbrati. Thema. Justus ut palma florebit. Psal.
91.12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

insestet ad Deum recurramus pro auxilio, & cum S. Benedicto ad spinosa, pœnosâque confugiamus. Contraria contrariis curantur: frigus calore, voluptas dolore vincitur ac depellitur. Hac ratione, cum eodem Divo, sicut liliam inter spinas quidem verfabimur, sed feliciter eluctabimur, victoriæque coronam de liliis, in castimonie præmium, promerebimur. 4. Crescant in nobis ac pandantur sœna liliæ folia, seu S. Benedicti virtutes: fortitudo, patientia, fiducia, zelus, pietas ac prudentia, aureis virgulis, seu charitatis actibus

coronata: sed absque labore nihil, frequentatis actibus nascitur, augeturque habitus. 5. His obtentis amœnam ubique odoris fragrantiam spirabimus, nec nostros duntaxat Fratres ac domesticos, verum etiam externos imò & beatos Spiritus, cœlestesque genios, ac ipsammet Majestatem divinam plurimum recreabimus, & in tempore & vel maxime in æternitate, quando tanquam candidissima lilia è terrestri Religione Paradiso, in celestem transplantabimur.

EXHORTATIO

DE SPIRITU ET VIRTUTE
S. BRUNONIS,

S. Carthusiani Ordinis Authoris ac Fundatoris, in palma
adumbrati.

T H E M A.

Iustus ut palma florebit. Psal. 91. 12.

Uemadmodum Vates coronatus, impios sceno comparaverat. quod ut manè floret, vespere arefcit, à Melloribus refecatur, aut à vento dispergitur, ac denique in ignem dejicitur: ita impij brevissimo tempore virent, ac

florent, pauloque post in gehennæ clibanum mittuntur. Sic ex adverso iustitiâ ac sanctitate conspicuos cum palma & cedro componit, dum ait: *Iustus ut palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur.* Iustus enim primò in hac vita instar palmæ florebit, fructus dulcissimos bonorum operum proferet, o-
neribus non facile succumbet: sed ro-
bore

bore virtutis cuncta superabit, atque ut cedrus Libani multiplicabitur, augebitur, in maximam altitudinem excreset, virtutum ramos multiplicabit, firmissimas perseverantiae radices jaceret, illisque nixus, nullis tentationum ventis dejicietur: donec in altera vita, in Paradisi coelestis viridarium transplantetur, & aeternum vireat, floreat, ac vitae perennis fructus nobilissimos proferat. Rationem deinde reddit, cur Justus palmae & cedri instar, vernaturus sit: *Plantati*, inquit, *in domo Domini, in atrio Domus Dei nostri floreant.* l. c. 7. 13. Quoniam in Domo Domini, in Ecclesia Dei, per fidem plantati, & aquis Sacramentorum, & Verbi Dei rigati, in charitate fundati & radicati, flores honestatis & fructus bonorum operum proferent: Siquidem extra Ecclesiam & sine fundamento fidei, omnis plantatio eradicabitur, quippe à Patre coelesti non plantata. An non ejusmodi palmam meritò asserimus extitisse sanctum Carthusianae familiae Fundatorem Brunonem, qui instar palmae semper floruit, virtutum, & ordinis sui ramos longè lateque extendit, & plantatus in Domo Domini, in Domo Ecclesiae, & in Domo Religionis à se fundatae, praestantissimos omnium virtutum fructus protulit?

Fructus hosce, ut oculis vestris subjiciamus, eosdem in palmae proprietatibus proponemus ac dilucidabimus.

I.
Palma
gaudet ir-
rigatione.

I. Palma gaudet riguis, totòque anno bibere; ait Plinius L. 13. c. 4. Similiter palmam aquis scaturientibus, magis proficere, quàm pluvii, scribit Theophrastus L. 2. de plantis c. 4. Ea

de causa Filii Israël duodecim fontes aquarum & septuaginta palmas repererunt. Scilicet, palma gaudet riguis, aquisque scaturientibus delectatur. Justus patenter, gaudet riguis, vivit ac proficit, secus decursus aquarum gratiae coelestis, contritionis & devotionis.

Ejusmodi palma fuit Sanctus Patriarcha Bruno, qui postquam Parisiis, jugubri spectaculo ac tragediae tristissimae interfuisset, Doctoris illius, qui de doctrinae & virtutis aestimationem longè maximam post se moriens reliquerat, & tristem ejus catastropham spectasset, dum ad illam in ritu saero, carentis vocem *responde mihi*, vitam sanctam, trinis diebus sese in feretro erexit: ac coram immensa hominum multitudine edixit: *Justo Dei judicio accusatus sum: justo Dei judicio damnatus sum: Quae vox velut tonitru Brunonem ita perculit; ut & mundum relinquere; & occasione peccandi & damnationis aeternae fugere ac in solitudinem sese recipere, penitentiamque agere cum sociis decreverit: & re ipsa praestiterit: Quae dabit mihi pennas & volabo & requiescam? Ecce longavi fugiens, & mansi in solitudine.*

In solitudine igitur, in montibus Carthusianis transplantata est palma mystica S. Bruno, novus Christi Teros. Et quidem *tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum.* Psal. 7. Aqua prima, hanc palmam irrigans fuit aqua contritionis, aqua poenitentiae, aqua lacrymarum; quibus vitae antea & delicta deflevit & animam suam abluit: *Lavabis me & super nivem dealbabor.* Psal. 80. 2. Aqua altera fuit, aqua gratiae.

gratiarum, quas penitentiae lacrymis promeritus fuit: quæ radicem fidei, spei & charitatis conservat, ab æstu concupiscentiarum & tentationum protegit, foliorumque virorem tuetur. Et erit, inquit Isaias, quasi lignum, quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas & non timebit, cum venerit æstus, & erit folium ejus viride c. 17. B. 3. Aqua tertia fuit eloquiorum divinatorum in quibus nocte & die meditatus fuit, altissimæque contemplatione defixus quæ nutrit, & impinguat, ad quam invitat Isaias c. 55. *Omnes sitientes venite ad aquas. Doctrinæ scilicet & gratiæ.* 4. Atque ex his fontibus scaturiebant aquæ devotionis, aquæ consolationum cœlestium; quæ instar torrentis voluptatis, sanctissimi viri mentem potabant, inebriabant, & exhilarabant.

Quisquis, Charissimi, dulcibus hisce aquis potari desiderat, prius amaras contritionis & penitentiae aquas degustet: ac peccata sua lugens deploret: velut suadebat antiquissimus Authot Terullianus de pœnit. c. 4. *Tu, inquit, nihil quondam penes Deum, nisi stilla stula, & are a pulvis, & vasculum siguli; arbor exinde fit illa, quæ penes aquas feritur, (contritionis) & in foliis perennat, & tempore suo fructus agit; quæ non ignem, non securim videbit.*

II. Palma à fimo ladi putatur; & assiduâ circumfusione & irrigatione continuâ in vigore conservatur, æstivâque vincit ardores. Bruno Rhemenfis Ecclesiæ Canonicus, in sæculo, mollioris vitæ delicias, tanquam fimum sibi nociturum animadvertens, & insolente

hominis ab inferis suscitati ostento percussus, in arduam jam Carthusiæ Eremitum cum sex sociis, tanquam novellis plantulis, translatus, longè à mortalium conspectu, reitumque humanarum strepitu semotus; palmam novellam, id est, seipsum perpetuâ mortificatione circumfodere cœpit, animi impetus & concupiscentiæ motus domare, sensus cohibere, vitia comprimere, atque hac ratione indies magis, magisque proficere in perfectione, tamoque in altum attollere conatus est. Ut meritò de novis hisce palmeti novi arbutulis dici queat, quod S. Gregorius Nazianzenus ad Hellenium scribit: *A domibus abhorrent; urbium frequentiam fugiunt cognatamque cœlestis sapientiæ quietem amplectuntur, vitium cum corpore castigant; silentium peculiariter sibi vendicant; & garrulam linguam, quasi vinculu quibusdam asstringunt, labiæque silentio comprimunt, illud semper usurpantes; Dixi custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.*

Et nos, Dilectissimi, tanquam palmæ, è mundi scopulis in palmetum Religionis translati sumus; ut hic crescamus, comamque in altum evehamus, fimum voluptatum obest, mortificationis furculus prodest, quo assiduè carnem, sensus, & animum circumfodiamus: semper in mortificationem JESU in corpore nostro circumferentes, ut & vita JESU manifestetur in nobis.

III. Palma, inquit S. Eucherius, *tardè proficit, sed diu in viriditate persistit; ita S. Ecclesia cum multis difficultatibus, ad statum fidei venit; & pro collectione plurimorum, in ejusdem fidei gloria diutius stare*

Ce concu-

III. Persistit in viore.

concupiscit. Ita quodque S. Bruno cum novello palmeto suo, tardè profecit: cum enim Ordo etiamnum tener esset, in Gratianopolitanâ Diœcesi, ubi natus est, multa, Dæmone intelligente, & multa adversus illud Institutum obmoven- te, plurima pertulit: & absente præfereim Brunone Romam ab Urbano II. accersito, pusillus ille Christi grex magnâ tempestate jactatus fuit. Itaque cum ex una parte vitæ austeritas, loci horror, & vastitas, ipsamet insuper paucitas molesta & odiosa esset; ex altera verò parte interior Dei Spiritus, stellæ duces, & Jurisconsulti Parisiensis, dirus adeo exitus, alternantes in eorum animis cogitationum fluctus excitarent: constitit inter illos vir quidam venerabilis, calvo capite, crispo capillo (Sanctum Petrum Apostolum repræsentans) qui omnipotentis Dei nomine, polliceretur, sacratissimam Dei Matrem ipsos in illo loco deserto, semper conservaturam, illorumque advocatam ac custodem futuram. Quæ quidem quàm fideliter promissa præsterit, res ipsa declarat. Crevit enim illa familia palmæ instar, splendore sanctitatis, & numero, nominisque gloriâ magnopere est adauctâ atque amplificata. De qua S. Antoninus 2. p. Hist. tit. 17. §. 2. illud elogium protulit, quod ubi multi claustrales, ab instituto primævo deflexerant, Carthusia tamen in vigore & flore pristino perseveraret. Ita fieri amat: *Palma tardè proficit, sed diu in viriditate persistit.* At quæ causâ hujus diuturni tot sæculis, vigoris? Respondet S. Antoninus l. c. Quia Carthusianorum Religio usque in præsentem diem sua-

rum servat rigorem observationum. Idemque confirmat Thomas Bozius de signis Ecclesiæ L. 22. c. 3. dum ait: in quibusdam Ordinibus succiosos disciplinæ regularis nervos, idèoque laxata & luxata omnia; Carthusianos verò à primæva institutione & rigore non deviasse, idèoque in vigore pristino persistisse: *Quia ubi rigor, ibi vigor.*

Quantas Ordo noster, suo in exortio difficultates expertus; quantas, ubique contradictiones & persecutiones susceperit, neminem veitrum latet. *Palma tardè proficit:* Vultis, ut diu in viriditate persistat? Quisque partibus suis non desit: quisque disciplinæ vigorem conservare studeat; quisque exactæ regularum observationi invigilet: atque à primævo rigore non deflectat: hæc unâ ratione, in viriditate persistet: *ubi enim rigor disciplinæ, ibi vigor.*

IV. *Palma*, ut loquitur S. Gregorius M. L. 19. moral. c. 16. *inferiùs talia aspera est, & quasi aridis corticibus obvolvitur: superiùs verò & visu & fructibus pulchra: inferiùs corticum suorum involucentia angustatur; sed superiùs amplitudine pulchra viriditatis expanditur. Sic quippe est electorum vita, despecta inferiùs, superiùs pulchra: in imo quasi multis corticibus involvitur; dum innumeris tribulationibus angustatur; in summo verò illa, quasi pulchra viriditatis foliis, amplitudine retributionis expanditur.* Rectè igitur Justorum Sanctorumque vita palmæ assimilatur: Mundanorum verò & reproborum vita omnino dispar est. Ut præclare annotat S. Eucherius L. form. Spirit. c. 4. *Aliæ arbores circa terram crassiores sunt: palma tenuior & magis gracilis, juxta ramos*

mos ampliori robore exsurgit, & quatenus ab imis proficit, vastior ad summum succrescit, in cæteris arboribus contrarium cernitur. Quibus verò talia arbuta, nisi terrenis mentibus inveniuntur esse similla, inferiùs vasta, superiùs angusta? Quia nimirum omnes sæculi hujus delectationes, in terrenis rebus sunt fortes, in cælestibus debiles, pro temporali gloria usque ad mortem desudare appetunt, & pro spe perpetua, ne parùm quidem in labore subsistunt: pro terrenis lucris injurias tolerant, & pro cælesti mercede, vel tenuissimas unius verbi contumelias ferre recusant. At contrarium in justis cernitur, qui in terrenis debiles, in cælestibus fortes inveniuntur.

Talis fuit sanctissimus Carthusianæ familiæ Author Bruno, palma inferiùs aspera per penitentiam & vitæ rigorem, superiùs fructibus virtutum omnium pulchra, inferiùs corticum obvolutionibus angusta, superiùs sanctimoniz virore expansa. Vita hujus Sancti & Filiorum ejus, instar palmæ inferiùs aspera & dura; ob asperos Carthusiæ montes, in quibus traducta, sed superiùs pulchra quia deliciis cælestibus referta. Inferiùs aspera ob eremum & solitudinem, superiùs pulchra ob cælestem contemplationem. Inferiùs aspera ob perpetuum cilicinx vestis usum; superiùs pulchra, ob domitum carnis & concupiscentiæ appetitum. Inferiùs aspera ob silentii rigorem; superiùs pulchra ob amoenam cum Deo & Angelis familiaritatem. Inferiùs aspera ob severissimam jejunii quasi perpetui legem, & à carnibus abstinentiam; superiùs

pulchra per divinarum consolationum refectionem. Atque ex his orta sancti viri fortitudo; quæ robustus in spiritualibus & cælestibus, debilis in terrenis & carnalibus: debilis in carne, fortis in spiritu exiit.

Ejusmodi quodque vita, secundum Instituti nostri rationem, est nobis amplectenda; inferiùs aspera mortificatione; superiùs pulchra oratione: inferiùs aspera studio & labore; superiùs pulchra Dei gloria & honore: inferiùs aspera incommodorum & contemptuum tolerantia ac patientia; superiùs pulchra, mercede & coronâ gloriæ perpetuâ; quæ animati in omnibus temporalibus & perituri debiles, in omnibus spiritualibus & æternis fortes ac robusti evademus, & sicut palma imposito ponderi minimè cedit, sed adversum pondus resurgit & sursum nititur: ita & nos adversis & laboribus haud deprimemur, sed cum tribulatione faciemus proventum, ut sustinere valeamus.

V. Denique palma victoriæ symbolum est: quæ ante lauri usum, victores coronabantur: & Triumphatori Romæ toga palmata, seu palmis respersa in victoriæ signum donabatur: Unde Sidonius in Panegyrico Majoriani canit: *Post palmam, palmata venit.* Rei verò hujus rationem assignat Ruellius L. 1. de natura stirpium c. 108. Coronari solitos victores palmâ; eò quòd palma ponderi non cedit. S. Vincentius Ferrerius Serm. 1. de Assumpt. B. V. ait: Archangelum Gabrielem, Beatissimam Virginem salutantem, palmæ ramum eidem obtulisse: Ramus hic significabat victoriam, quam habuit de

V.
Signum
est victo-
riæ.

mundo per humilitatem, de Diabolo per paupertatem; de carne per purissimam virginitatem. An non idem de S. Brunone, religiosissima Carthusiensis familia Fundatore dicere licebit; palmam ei deberi, ob multiplicem relatum victoriam: O quoties illi cum hostibus in arenam descendendum fuit! Pugnandum illi fuit cum concupiscentia carnis, sed oratione carnis mortificatione, vestium asperitate & jejuniarum rigore vicit & palmam retulit. Pugnandum fuit, cum concupiscentia oculorum, & amore divitiarum, quando pingues reditus, & oblata à Rogerio Comite amplissima dona repudiavit; & paupertate vicit ac palmam retulit. Pugnandum ei fuit cum superbia vitæ, cum ambitione & honorum appetitu, quando oblatum ab Urbano II. Pontifice maximo Archiepiscopatum Rhingensem magna constantia est deprecatus, atque ita humilitate, animique demissione ac mundi contemptu, vicit superbiam, ac victoriæ palmam reportavit. Ideoque ut palma æternum floreat: Vaticinante Propheta Regio: *Justus ut palma florebit*: & ut Toscanus Poeta in Psalmorum paraphrasi poetice canit:

Justus, satagensque recti,
Sicut Idumes

Palma florebit, Libanique tanquam
Cedrus, effusus petet astra ramis.
Quamobrem, Charissimi, si cum S. Brunone operatis palmæ instar florescere i. Pœnitentiæ fontem adamate; in eo maculas peccatorum eluite: *Palma gaudet riguis*, vos pœnitentiæ & contritionis lacrymis: sic gratiæ virorem re-

cipietis, & aqua devotionis mentes vestras reficiet. 2. S. Brunonis exemplo, vosmetipsos tanquam novellas palmarum plantulas, recenter in religionis viridario constitas, mortificationis palâ assidue circumfodite, & voluptatum finum tanquam animæ noxium, rejicite: passionum impetus reprimite, vitiarum insultus refrenate, sic concupiscentiæ vincetis ardores, atque in vigore & virore perennabit. 3. Si hactenus fortassis lento passu viam perrechetis perrependo ambulaveritis, saltem curate, ut nunquam non in flore & virore gratiæ perflitatis, animûmque ad decurrendam alacrius justitiæ semitam erigatis; fiet idipsû, si cum S. Brunone & Ordine ejus religiosissimo disciplinam apprehenderitis, rigoremque illius nunquam relaxaveritis: *Ubrigor, ubi vigor*. 4. Denique quilibet vestrum esse studeat palma inferius aspera, superius pulchra; aspera corporis afflictatione, lingua refrenatione, solitudinis instituto conformis, amore; passionum & vitiarum extirpatione, jejunio, abstinentiâ & sobrietate; pulchra verò & amœna, celesti consolatione, pace & tranquillitate; familiaritate & consuetudine cum Deo, mentis & corporis sanitate & alacritate. Quæ si præstiterimus, multiplices in hac vita, victoriæ palmas referemus, in altera verò, immarcescibiles palmas in manibus triumphabundè gestabimus, & totâ æternitate ut palma florebitus.